

FOAIE

пептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 36.

Luni, 4. Septembrie.

1844.

ANONIM ШИ ПСЕВДONIM.

(Ne-nșmit și fals-nșmit.)

Непделечереа, невоіреа ши грезта-теа че ам дпчевѣт а сипци дела о време дпкоаче дп привінда ачелор артиколи ши кореспондинге, каре се тримит дп маі тмлате пърци саѣ ниѣ декѣт свѣскрїсе, саѣ свѣскрїсе кѣ пѣте фалс, каре ниѣ тмкар окилор редакциї пѣ дескопере не азкторъ, не дпнпне даторинца а не да ши пої пѣререа че авем дп ачест пѣт аша делікат. Дп жърналістика аалтор пацїи пѣпъ съ віе ідеа ла деслѣшїре саѣ чїтїт о тмлатїме де про ши контра дп привінда анонїмълї ши а псевдонїмълї. Ла пої Ромънї авїа пѣпъ акѣт с'аѣ чїтїт о дисертацие дпайнте кѣ пѣцині ані дп Кзріеръл ромънесп дпн Бѣкзредїї, прїп каре анонїмїтатеа ера осъндїтъ престе тот. Ної пептръ ка съ не пѣтем дефіце дптр'ѣн пѣт де лок де внде съ порнїт маї сїгър, сокотїт съ арѣнкѣт маї ѣптеїс о скъртъ привїре історїкъ асѣпра жърналістїчеї поастре, ка аша маї вшор съ прїчепем, внде стѣт ши че фелїс де претенсїї пѣтем фаче кѣ дрептѣл дела дѣнса.

Дата жърналістїчеї ромъне пѣ се дп-тїнде ниѣ ла дѣззечї де ані дпдрѣнт.

Чел дїптеїс фѣ рѣпосатѣл дптрѣ ферїчїре воїер Констандїн Р. Голескѣ дпн Цара ромънеаскѣ азкторъ, зпелї вѣлѣторїї тїп-рїте ла Бѣда (1826), каре дппрезпѣ кѣ пѣцині сѣї прїетїні дптре алтеле матѣрѣ ши плапѣл де а дптрепрїнде ши дп лїмба поастрѣ ромънѣ пѣвїкареа зпелї Gazete*). Дар фїїндкѣ гѣверпѣл де атѣнчї де ши национал дела 1823, пѣ се сїнциа дп старе де а пѣтеа да дела сїне воїе де пѣвїкат gazete ромъне, ачеїа карїи ши не атѣнчї крѣдеа, кѣ не пацїа ромънѣ о адеаптѣ зп вїиторїѣ фрѣмос пѣ пердѣрѣ времеа, чї трїмїсерѣ не зп вѣрѣат тїпѣр ла Лїпсїа кѣ келтѣїалъ ка съ поатѣ да дпчепѣт ла о gazetѣ ши аша се пѣскѣ Фама Лїпскеї чел дїптеїс жърнал ромън, каре дпсѣ дѣрѣ фоарте скърт, пептрѣ-кѣ дпн непорочїре тѣачїторїѣл редактор тѣрї. Дптр'ачеа Молдаво-Ромънїа се фѣкѣ іарѣш а зечеа саѣ пѣ маї цїїѣ а кѣтеа оарѣ театрѣ

*) Тот не ачеа време се копченѣ дптре пѣцині воїерї ромънї ши ідеа де зп реглamente саѣ конституциа рѣстѣрѣтоаре ши тотдеодатѣ рѣформѣтоаре де дрептѣрїле прїнципалелор ромъне ши де администрациа дпн лѣзптрѣ, дпкѣт ані 1828-29 афларѣ лѣкрѣл прѣгѣтїт не дїптрѣл.

де рѣсвоѣхъ дѣтре Търчи ші Рѣші ші аша
мѣселе амѣдиръ деокамдатъ ші Фата
поастръ тѣкъ дѣпрозѣтъ ші несігѣръ де
чѣеа че ва съ фѣе. Дѣ декѣрѣхъ рѣсвоѣхъ
лѣі патриотѣмѣл ші сімѣдѣл чел маі лѣ-
мѣрѣт націонал се мѣлчѣа фѣръ дѣчетаре
спре а скоате дѣн мѣлѣ рѣсвоѣоасѣі Мі-
нерва нѣмаі родѣрѣі де але пѣчѣі, дѣтре
каре ші літере, шѣінде. Аша прѣн мѣж-
лѣчѣреа челор вѣні се стоарсе воѣеа де а
се дѣтемеѣа Кѣрѣерѣл ромѣнеск дѣ
Бѣкѣрѣдѣі ші вѣ дѣбъ треі лѣні дѣ зрѣмъ
Алѣіна ромѣнеаскѣ ла Іашѣ дѣсоѣдѣте
фѣе-каре де кѣте вѣн Бѣлетѣн офѣіал фѣіе а
гѣвернѣлѣі, кѣм есте ачѣеаста пѣлѣ асѣзѣі.
Кѣнтѣмпоранѣі шѣіѣ фѣоарте вѣне, вѣ кѣтъ
кѣлѣзѣръ ші дѣсѣфѣлѣдѣре дѣмѣрѣдѣшарѣ
націоналіі (дар нѣмаі націоналіі) поѣдрѣі
ачеле дѣбъ жѣрналѣ ші че нѣдежѣі оріашѣ
пѣнеа еі дѣ трѣнѣселе, маі алескѣ дѣ ве-
дѣеа вѣкѣрѣіеі авѣа ші адѣчѣеа чѣнева амѣнте
де врео рѣстрѣндѣре маі тѣрѣіе. — Дѣ-
датъ дѣпъ ачѣеаста літераторѣі поѣдрѣі кре-
дѣеа — кѣм ші авѣеа дрѣптате — кѣ нѣ-
мѣтеле дѣбъ газете не лѣлѣгъ чѣеа маі кѣ-
ратъ воѣе нѣар фѣі дѣ старе а мѣлѣзѣмі тоате
трѣвѣінѣделе спірѣтѣвалѣ ші моралѣ а націѣі
ромѣне, каре прѣкѣм вѣне ведѣм сѣлѣт ле-
гѣон ші не ла 1836 вѣзѣрѣм івѣндѣсе ла
Бѣкѣрѣдѣі де о парте Мѣзѣл націонал,
о фѣіе а кѣрѣі тарѣ фѣолос не атѣчѣі фѣоар-
те пѣдѣіні дѣ кѣпрѣндеа, пѣнтрѣ-кѣв капете-
ле оамѣнілор поѣдрѣі ера кѣ тотѣл амѣ-
дѣте де прѣоаспѣтеле ші преа імпортанте-
ле евінемѣнте, де алта іарѣш Газета теа-
трѣлѣі. Амѣеле ачѣеасте фѣі, Мѣзѣл ші
фѣіа театрѣлѣі авѣрѣ о вѣадѣ мѣлѣт маі
скѣртъ декѣт мерѣта дѣ адевѣр ші мѣлѣдѣ
аѣ жѣліт апѣнѣреа лор. Пѣсте пѣдѣіні рѣ-

сарѣ ші Канторѣл де Авѣс тот ла Бѣ-
кѣрѣдѣі, ал кѣрѣі скоп ера ла дѣчѣпѣт,
прѣкѣм се vede дѣн програма лѣі де а-
тѣлчѣі, а дѣлеснѣі фѣелѣрѣі де кѣмпѣрѣторѣі
ші вѣлѣзѣрѣі, кѣм токмѣлі де слѣнѣі ші ар-
гадѣі, дѣкѣрѣерѣі ші алте трѣві екопомѣче,
іар кѣ дѣчетѣл се прѣфѣкѣ ші ачѣеаста дѣ
фѣіе полѣтѣкѣ маі тѣрѣзіѣ сѣлѣт тітѣлѣ де
„Вѣстѣторѣіѣ.“ Анѣі 1838—40 фѣсѣрѣѣ во-
гадѣі де жѣрналѣ пѣнтрѣ ромѣні. Дѣ рѣ-
стѣмпѣлѣачѣеаста вѣзѣрѣм Romania, газѣтѣ
полѣтѣкѣ че ешѣа де 6 орѣі не сѣпѣтѣмѣлѣ
Кѣрѣерѣл де амѣе секселе жѣрнал лі-
терар де дѣбъ орѣі не лѣлѣ, Пѣшѣлѣпѣеа-
нѣл маі мѣлѣт літерар, тоате треі дѣ Бѣ-
кѣрѣдѣі, Могаікѣл ла Краіова, Мерѣкѣрѣл
ла Брѣла, вѣлѣл Вѣстѣторѣіѣ вѣісерѣічѣск
ла Бѣзеѣ, дѣ Молдавіа ла Іашѣ Алѣзѣта
ромѣнеаскѣ авѣа кѣпоскѣтѣ де нѣме,
Ікоана лѣмѣі, Фѣіеа сѣтеаскѣ, іар ла
1840 Дачѣа літералѣ ачѣеа фѣрѣвінте дѣ-
мѣрѣдѣшѣетоаре де тот че есте ромѣнеск
ші — тот не ачѣеле времѣі аічѣі ла Брашов
дѣлѣ Фѣіеа дѣмѣнѣчѣіі дела 1837, де
шѣпѣте анѣі дѣкоачѣе ачѣеасте дѣбъ фѣі не ка-
ре ле vedem дѣн фѣіндѣлѣ. Атѣтеа прѣдѣкѣте
жѣрналѣстѣіко-літераре дѣсоѣдѣте ші де івѣ-
реа вѣлѣі фѣрѣтос нѣмѣр де кѣрѣдѣі че е
дрѣпт маі мѣлѣте траѣдѣсе декѣт оріѣінале,
Doamne, че нѣдежѣі маі дешѣпта дѣ пѣ-
пѣл ачѣелор ромѣні, карѣі кѣпоск преа
вѣне, кѣ нѣмаі о дѣсѣмпѣтѣоаре вѣрѣщѣре
де нѣтере моралѣ ші інтелектѣвалѣ есте
ачѣеа, карѣеа не поате пѣне дѣн старе де
а кѣлка орѣі вѣнд прѣсте шернѣі ші вѣ-
лазрѣі ші не ва фѣче сѣлѣтѣм кѣ статѣр-
нѣіа поастрѣ мѣлѣдѣі манѣіні дѣн дрѣмѣл дѣ-
пѣінѣтѣрѣі поастре кѣрат націонале ші кѣ-
рат патриотѣче. Дар ваі, ілѣзіа поастрѣ

ѡз преа скъртъ ши къ атѣт маї дитристъ-тоаре. Челе маї тѣлте дин ѡи́ле че се ивирь дела 1838 дикоаче апсערъ знеле ла анал аателе маї тѣриор, прекъм се претиндеа, дин лѣнса де авонацї, каре днсь еѣ пѣ кѣтез а дитѣри неконди́онат. Еши дѣпъ ачееа Спикѣиторѣа іарѣш жѣрнал літерар ла а. 1841 не 4 тріланї дн Іашї. Чїне пѣ ера съ презїкъ ши ачестѣа о віагѣ тѣлт маї днделѣнгъ дѣпъ такѣа че авеа ши дѣпъ колабораторї че пѣтѣра! ши тотѣш ел днчетѣ ла анал.

Жѣрналеле кѣте аѣ рѣмас дн віагѣ дин ані трекѣцї ши кѣте се маї пѣскѣрѣ де дої ані дикоаче стнт кѣпоскѣте тѣтѣрор, днкѣт ар ѡї де прїсѡс а де маї репѣтера, адекѣ Кѣрїерѣа, Алвіна ши Архіва е, кѣ Бѣлетїпеле лор, Веститорїѣа, ѡїеа сътеаскѣ дн Молдавіа, Днвѣдеторїѣа сѣтѣлѣ дн Ротѣліа, Кѣрїерѣа де амѣе се кседе, Пропѣшїреа ѡїе цїїпцїѡїкъ, Повѣдѣиторїѣа сѣлѣтѣдїї ши а економїеї ши ачесте дин Брашов.

Де знде атѣт ѡѡк ла пої, ѡѡк днсь кѣ флакѣрѣ кѣм се пѣре зпора пѣмаї де наїе? Днсь кѣдетѣа постѣрѣ пѣ не есте а деслега ані днтревареа ачестеа, чї не днтоарчет ла сконѣа преѡїпт ши черчетѣтѣ, дакѣ се кѣвіне ка съ осѣдїм пої анонїтѣа ши псевдонїмѣа неконди́онат, саѣ кѣ ел знеорї аре лок дн скїерї. Дар маї зїтеї днсемпѣтѣм, кѣ пої вом кѣвѣпта ані десѣре анонїтатѣа дн ѡїле перїодїче, волїтїче ши не-полїтїче, іар пѣ ши дн кѣрцї.

Ар ѡї о тѣре рѣтѣчїре, дакѣ пої дн прївінѣа сѣвскїерїї саѣ а ретѣчерїї пѣтеле лор поастре дн ѡїле пѣвлїче ам вої а не лѣа дѣпъ пїлаа алтор нацїї езропене,

ла каре пѣвлїчатѣеа дншї аре а са даѣт дин времї ши веакѣрї. Ла алте нацїї жѣрналїстїка трекѣ прїн маї тѣлте крїзе ши вѣне ши реле, дншї лѣѣ ши еа зп ѡелїв де едѣкадїе трептѣтѣ, дѣпъ кѣм дншї лѣѣ ши кѣтаре попор. Аѡарѣ де ачестеа ла алцїї саѣ есте лібертѣте де теаск перестрїнсь, саѣ чел пѣцїн о ченсѣрѣ кѣ ѡрѣне лѣпцї. Ачесте днтрецїзѣрѣрї скїмѣкъ кѣ тотѣа пѣнтѣа де vedere пентрѣ пої ши не даѣ дрептѣа съ зїчет, кѣ ачела каре дела врео ѡїе полїтїкъ ромѣпѣ ар претїнде дн зїлеле поастре еѡекѣтѣрї ка снр. п. дела вреѣна ѡранѣзѣ саѣ енглеѣ, ар ѡаче о недрептѣте ла черїз стрїгѣтоаре, кѣчї ачестеа ар ѡї атѣта, кѣт ши а чере дела ѡаменї серїманї ши дела ѡрѡанї (!), ка съ конѣрїѣе пѣвлїкѣлѣ днтокѣа ка ши балкерїї ши мїліонерїї, ка ши ѡаменїї мѣторїї ши ашезацї ла мїнте. Ної авем да-торїе стрїнсь а не пѣзї жѣрналїстїка нацїоналѣ ка лѣмїна ѡклор, дар пѣ а не вреа днкорѣа претенсїїле ѡѣрѣ време.

Ла пої літератѣра перїодїкъ ѡѣѣ прекѣм вѣзѣрѣм дн тїмпї респектїве ѡарте скѣрт о тѣлѣїме де днчеркѣрї де аїшї лѣа зп свор, каре съ адѣкъ чїнсте нацїеї ши пѣтем зїче, кѣ жѣрналїстїка нї се десволѣтѣ маї тѣлт ка орї каре алт рѣм ал літератѣреї репрезентат прїн кѣрцїї тїпѣрїте; кѣ тоате ачестеа тѣлте дин ачеле днчеркѣрї дї ера кѣ тѣре сїлѣ, дин прїчїнї кѣпоскѣте нѡѣ тѣтѣрор, днтре каре пѣмѣрѣм, кѣ дин пѣвлїкѣа постѣрѣ де ла каре с'ар аѣента ка съ чїтїаскѣ ѡї перїодїче, о парте п'аре нїчї о прегѣтїре дин шкоалѣ, ка съ прїчеапѣ лѣкѣрѣа чїтїт, алта пѣ едестѣа де ромѣпѣ, пентрѣ ка съ ѡїе пѣтѣрѣнсь де днсемпѣтѣтеа ши імпорт

тапта кіетаре а жърналістичеї, а треїа пѣ афлѣ дп ачешаш німік іітересѣторіѣ пептрѣ скопѣл че гонеще, іар а патра дшї преа дпкордеазѣ претенсіе. Шпї не вор пофті, ка съ пѣ ретѣчет шї рестрїндереа чепсѣреї.

Есте адевѣрат, кѣ ачі дп Трансілванїа конлѣккїторїї Шпгѣрї шї Церманї-Сасї пѣ дпчетеазѣ ашї репїої плѣпсоареа дп контра рестрїндереї теаскѣлї, адѣогнд кѣ ачешаш рестрїндере пѣ стѣ дп армонїе кѣ кондіціе віецеї поастре констїтүціонале шї кѣ пре кѣт жърналїстїка се поате мїшка дптрѣн кѣтп маї таре. пе атѣта есте шї маї віне-фѣкѣтоаре.*) Дѣтпвешор шїѣ пе че шї разїмѣ претенсіа. Ної дпн парте-не треbbe съ рекѣпоащем, кѣ пе кѣт сънтем де словозі астѣзі, пѣпѣ съ пе віе а пе плѣнце де врео рестрїндере а тїпарїѣлї, авем треbїндѣ съ пе мѣдїм о сѣмѣ таре де ідеї ѣеперале, пе каре чепсѣра пѣ пі ле поате опрї шї кѣ але кѣрор кѣпошїндѣ ам рѣтас дпдѣрѣнт фоарте таре, дпн каре прїчіпѣ преа де мѣлте орї кѣнд віне треаба ла врео дптрепрїндере дп сепс націонал саѣ патриотїк, п'авем пічі дпкредере дп пѣтерїе поастре, пічі пѣ афлѣм врео опїніе пѣвлїкѣ прегѣтїтѣ, фрѣмѣнтатѣ шї аша рѣмѣне, ка пѣвлїкѣл, паціа, дпкѣ шї дп челе маї крїтїче тїмѣзрї съ прїміаскѣ де вѣне плавѣрїе мѣотѣїтоаре саѣ трѣдѣтоаре а ле ачелора, карїї сѣнт маї гївачї ла іптрїгѣ.

*) Bezл дптре алте мѣлте Századunk din a. 1840 dela Nr. 71 ne 11 фее; ачешаш Nr. 47 1841 шї Blätter für Geist etc. din е-стїпн шї. а. нл. а.

Дп прївінда мѣдїреї ідеїмор ѣеперале шї пѣпѣ акѣта се фѣкѣрѣ пашї респектїве тарї дп тоате пѣрѣїе шї есте пѣдежде вѣпѣ, кѣ воїнд шї зрсіта дп кѣдїва апї стїлѣл чел дпн класѣрї, стїлѣл дѣскѣліторїѣ шї іарѣш чел дпмпѣнат кѣ флорїчеле фѣрѣ каре астѣзі пѣ пѣтем фї, ва рѣмѣнеа дпн жърнале кѣ тотѣл ла о парте, дѣнд лок алтї стїл престе тот маї серїос, маї вреднїк де о паціе бѣрватѣ, прекѣм астѣзі дп афлѣм пѣтаї ла зп пѣмѣр де бѣрваці, а кѣрор жѣдекатѣ маторѣ, мѣдїтеле кѣпошїнде шї сѣпѣтоаселе прїнчепе пі аратѣ мергнд кѣ зечїмі де апї дпашїтеа медїокрїтѣдїлор.

Акѣм віне дптревареа, дакѣ дп пѣпѣл знде пе стѣ жърналїстїка астѣзі, се чере неапѣрат сѣвскрїереа пѣтелор, саѣ кѣ пе есте ертатѣ анонімїтатеа. Ної пѣ апѣрѣм абсолѣте пічі зна пічі алта дпн ачешаш дѣбѣ пропозиції, чї зїчет, кѣ прекѣм знеорї сѣвскрїереа есте де прїсос, аша алтеорї ачешаш е де таре треbїндѣ дп жърнале.

Дп цѣрїе, знде тїпарїѣл заче сѣнт жѣг де фер, віетелор газете пѣ ле есте ертат ашї дпмплеа колоапеле декѣт маї вѣртос кѣ дѣвлареа тїмпѣлї, кѣ родїреа пѣмѣнтѣлї, кѣ вѣпѣзрї шї кѣмпѣрѣрї, кѣ феномене де але патѣреї шї алтеле ка ачешаш, ла каре маї адаогѣ кѣтева шїрї дпн афарѣ пічі каде пічі речї, каре дп форма дп каре есѣ сѣмѣпѣ маї мѣлт а фавѣле, де шї еле сѣнт евинемїнте адевѣрате. Ла асешенеа жърнале де каре черїѣл съ пе ферїаскѣ, е тот зна, дакѣ се сѣвскрїѣ саѣ пѣ, атѣт кореспондентїї, кѣт шї кїар редакторїї, де карїї пѣдїї поате пѣса фїе Петрѣ саѣ Павел саѣ орї каре

жълъ; ба дин противъ ла търънцише де ачелеа атът политиче, кът ши литераре саъ економиче ар фи ши дешертъчъне а пзне totdeauna пзмеле ка пз щѣ ла че таре продукт ал ценѣмъ оменеск. — Дакъ дпсъ фоїле периодиче аъ либертате маї таре, дакъ еле пот дескѣ колоапеле ла артиколѣ ши дисертъци тѣеторѣ дп виаца политикъ ши дпчен а резона, атънчи пререа поастръ (дар пзмаї прере) ар фи, къ апзмѣт ла артиколѣ ориѣналі, е вѣне съ не съскриет, саъ пзмеле, саъ зн семп, пе каре съл декларът дела дпченът къ е ал постръ, ка аша кз атът маї кърънд ши маї вѣне съ не квоацетъ зпѣ кз алци дп тоате пърциле. Ної дпсъ пълъ акът авет ши де ачеї скриѣторѣ ла жърнале, карѣ нѣчи кѣар редакциѣмор пз воїеж а ши дескоперѣ пзмеле. Ачеѣѣа пе лънгъ че ватътъ фоарте греѣ сѣмъла ши характеръла редакциѣї, къчи пз о цѣн вредникъ де дпгредереа лор, апої маї въдеск ши зн характер де ѣенъре, каре третъръ де тоатъ змвра ши скриѣрѣле лор рътън а фи привѣте пзмаї ка паскѣїле, каре пз се пот тѣпъри дп вechї, тъкаркъ Дмор пе сѣнт тъпъ каломпѣ, къ редакциѣле кѣтаре сѣнт мѣтѣте де алци ши пентръ ачееа п'аъ респектат дпчеркърѣле лор челе кз препъс. Ла ачееа маї вор рефлекта прѣетѣнѣ апопѣмѣтѣдеї, зѣкънд: „Аъ пз веѣї, къ ла пої тоѣї кърор лѣ с'аъ гъдѣлѣт а се фаче скриѣторѣ, акъта вор а еши ла мѣжлок ши ка критичѣї, дпкът пз одатъ веѣї нише жънѣшорѣ сърѣнд кз нише ѣдеї фърате (пладѣате) дп фаца зпор върваѣї маторѣ, сгърѣндѣї кз вършосъла лор стѣл ши кз сатиѣреле лор челе фѣволе — некъїте, — дпкът маї ла зрѣтъ токма капачѣтѣїле се

дпгредошазъ а маї скриѣ дптр'ън жърнал, пе каре въѣедандриї вор съл айвъ де жъкърѣа лор.“ Авеѣї тоатъ дрептатеа Допѣмор дп аптеchedent, пз ши дп консекъенѣїе. Аъ пентръ-къ пої къѣїва тѣперѣ Фаетонѣ пе дпѣптъм съ стъпчѣм каръла соарелъї дпн тънѣле есперѣнѣдеї ши а маторѣтѣдеї, се каде ка Дв. съ пъръсѣдѣ сѣѣнта казсъ ши съ пе, лъсаѣї де капъла постръ? Нъ, ачееа в'ар въдѣ де фѣикоши дп окѣї пъвлѣкълъї, ба ши маї ръѣ де атъта. Критикаѣци пощѣрѣї дпшѣ аъ леакъла лор, пзмаї редакциѣле съ воїаскъ. Фъриа критичѣї о пътем стъмпъра вѣнѣшор, дакъ вом чере стрѣнс, ба нѣчи зн критѣк де атъзѣї дпѣпте съ пз маї скриѣ пентъмѣт; ачееа чере ши дрептатеа ши къвѣнѣца ши кѣар ѣнтересъла постръ, къчи аша ам ши квоацѣе зшор пе чеї кѣемаѣї ши некѣемаѣї ла критѣкъ, каре пз е лъкръ пѣдѣн пентръ о паѣїе пзмаї жънѣшоаръ.

Нъ е лъкръ маї фѣрескъ, декът къ дп времеа еѣзкаѣїеї поастре политиче тѣпарѣл постръ есте съ деа песте пълте ѣнтересе, сѣмъемѣнте ши патѣмѣ крѣчѣшате, де каре ши пълъ акъта се аратъ ѣчи коло. ѣнтересе комъне аъ дпченът а се ѣвѣ пе кѣмпъла скриѣрѣї периодиче, каре неапърат вор продъче ши ла пої о тълѣїте де рекламациѣї; зпѣї вор стрѣга къ леаї вътъмат чѣнстеа, алци къ скриѣ мѣнчънѣї, пентръ-къ фапта че е фангъ ши пе кареа Дмор о кред къ е вълъ, тъ о веї пѣмѣ вътъмътоаре саъ нефолосѣтоаре. Че съ фачем атънчи кз анопѣмѣтатеа? Ла ачееа вом аѣцента кз ръспъсълъ пълъ ла алте времѣ маї сепѣноасе; пълъ атънчи редакциѣле кред къ вор респекта кз сѣѣмпътате анопѣмѣтатеа челор карѣї о вор чере, фѣреѣе дпсъ

къ къ ачеаста вор лѣа парте mare din
responsabilitatea morală și juridică ac-
pra са ши асвпра чепстрей. (Чел пѣцил ла
пої дн Трансилванія ши инстрѣкциле не
свпъ дн ачест сепс.)

Georgie Bariç.

ОВРЕЙЪЛ НЕАДОРМИТ.

De Excepcie Suce.

Notiçie.

Лѣтеа ащентънд къ неастъмнѣр а-
часть повелъ дн пеана зпѣа дн чеї маї
стрѣлвчици корифей а литератѣрїи велетри-
стиче францозещї, авторъмѣ Матїлдеї ши
а Містерїилор Парїсълѣї, — нїчї пѣ-
вїкелѣї ромълеск пѣ ва фї, советїм, къ
веплѣчере, а і се днпѣртъши деакъ пѣ
днпреагъ, тѣкар о парте, ши деокандатъ
врологъл ачеїа, днпѣртъшиндсїсе, днпїнте
де че а о пѣтѣ авѣ пѣлпъ акъм днтрѣлтъ.
лїмѣъ, деакъ пѣмаї дн чеа орїциналъ фран-
цозаскъ.

Аргументъл еї, пре кѣт се пѣте прї-
чепе дн тїтълъ, се паре а се рѣїма пре
ачеа традицие попъларе днѣъ дн веакъл
де мїжлок, дѣпъ каре одїноаръ се кредѣа,
вѣткъ Іс. Хс. трекънд къ вѣрчеа пре з-
мѣр пре дїнаїнтеа вѣсїї зпѣї овреїѣ дн Іерусалїм,
анѣте Ахасверѣс, ши вѣкънд а се
одїхнї пѣцил днпїнтеа зпѣї лѣї, дар пѣсѣ.
Ферїнд овреїѣл, лѣѣ вѣлстемат зїкънд:
„Тѣ се пѣ те одїхнї днѣлънд тоатъ лѣ-
теа пѣлпъ ла венїреа теа;“ де атѣнчеа, се
зїче, къ овреїѣл ачеста пѣлпъ асѣзїї тот
днѣлъ фѣрѣ де а аѣла одїхнъ ши пѣ маї
мѣре; де зпде францозїї дн пѣтескъ: „Le Juif

errant,“ прекъм ши дн повѣла ачеста;
пѣмдїї: „der ewige Jude;“ іар пої ам зїс:
„овреїѣл неадормит.“

Пролог.

Атѣндѣаъ лѣтїле.

Очеанъл поларїѣ днчїнце къ зп вѣрѣъ
де гїацъ вечнїкъ пѣрѣсїтеле цертѣрї а Сї-
верїей ши Амерїчїї де мїеазъ-пѣапте, аче-
сте маї де пре зрпъ марциїї а доаъ лѣтї,
че ле деспарте стрѣмтѣл кавал а лѣї Бе-
рїнг.

Лѣна лѣї Септемврие се атїнце де ка-
пѣтъл еї.

Екїнокъл адѣсе іарънї днѣтѣперечеле
ши вїфоареле бореале; пѣнѣте ва се кѣпрїн-
дъ кѣт маї днграв локъл зпїї дн ачеле
зїле поларе аша свѣрте, аша жемлїче...

Черѣл де зп мїерѣ трїст ши вїорос
е слав лѣтїнат де зп сорѣ фѣрѣ кѣлѣтѣрѣ,
а вѣрѣїа дїск фѣрѣ фацъ де авѣ рѣдїкат
деасвпра орїзонълѣї. днгрѣжїнѣце дїнаїн-
теа орїторей склїпїрї а нїелеї, че копере
кѣт везї бѣ окїї пѣтѣрѣнїтеа вѣстїелор.

Кѣтрѣ мїеазъ-пѣпте пѣстїѣл ачеста е
тѣрѣнїт къ о рѣпъ де маре днценѣшатъ
де стѣпчї пегре цїгантецї; ла пїчореле
тїтанїчїї лор грѣтѣдїрї е 'пльнѣвїт ачест
Очеан днпїетрїт, кареле дн лок де валѣрї
пѣмїшкате арѣ ландѣрї грозаве де тѣндї
де гїацъ вечнїчї, а кѣрора вѣрѣвѣрї мїерїї
се пїерд де парте днтрѣо пегѣрѣ нїлоасъ.

Кѣтрѣ рѣсѣрїт днтрѣачеле доаъ цапѣ
а каѣвлѣ Фрїчїо, мїезвїнїї де кѣтрѣ рѣ-
сѣрїт а Сїверїей, се зѣрѣце о лїнїе де верде
'нкіс, не каре се стрѣкѣр-грозавї слої алѣї.

Ачеста е стрѣмтѣоареа лѣї Берїнг.

Пре зрпъ, дїнколо де стрѣмтѣоаре,
ши 'пльцате прѣсте еа се рѣдїкъ маселе де

граніт але капълѣ Галес, цаней чеї маї де пре зрмъ а Америціи де мѣазъ-пѣнте.

Ачесте кѣмпии нѣ се маї дин де лъ-теа лѣкѣтъ; де фрігъл лор днгозиторіѣ піетрїле се деспїкъ, арворїи плеснекъ, пѣ-мѣнтъл се креапъ, асвѣрлїнд тѣрзкї де флѣтѣрї днгіедаці.

Нїчї о фїїндъ оменеаскъ нѣ се паре а пѣтѣ да фацъ кѣ сїнгѣрѣтатеа ачестор дїнѣтѣрї де вѣръ шї де фѣртѣнї, де фомете шї де мѣрте. . .

Шї тотѣшї... лѣкрѣ стреїн, се вѣд зрме де пашї не мѣаоа претѣтїндїнеа айреа не'птїнатъ, че копере марцінїле амѣндѣрор контїнентелор деспѣрдуїте прїн капалъ лѣї Берїнг. . .

Де латѣреа пѣтѣнтѣлѣї Американ зр-ма пашїлор мїкъ шї зшоаръ аратъ тречереа знеї фемеї.

Еа се 'ндрептѣ кѣтрѣ стѣпчїле де дїноколо де стрѣнтѣре, де знде се зѣреск пѣстївїрїле нїелѣсе але Сїберїеї.

Де латѣреа Сїберїеї, зрма маї маре, маї афѣндѣ, аратъ тречереа знѣї бѣрват.

Шї ел се 'ндрептѣ кѣтрѣ стрѣнтѣре.

Аї зїче, кѣ ачест бѣрват шї ачасть фемее, сосїнд аша де доаъ пѣрдї ла марцінїле гловѣлѣї, спера, кѣ вор се се веазъ престе стрѣнтѣл брац де маре, че деспарте амѣндоаъ лѣмїле!

Лѣкрѣ шї маї стреїн днкъ, ачест бѣрват шї ачасть фѣтее трекѣрѣ прїн ачесте сїнгѣрѣтѣдї не о фѣртѣлѣ днгозиторѣ. . .

Врео кѣдїва молїдвї пегрї де вechї, ївїндѣсе ерї-амалтѣ їчї-колеа пре ачесте дешертѣрї, ка нїдѣ врѣчї пре зпкѣмпї де рѣпазс, фѣрѣ стѣлшїї, днфрѣндї, лѣадї, дѣшї дн департе де фѣртѣлѣ.

Кѣ ачест вїфор тѣрват, че десрѣдѣ-

чїпъ арворїи днладї, кѣтѣще мѣнцїї де гїадъ, шїї трѣнтѣще масъ спре масъ, кѣ вѣвѣтетъл де тѣнет... кѣ ачест вїфор тѣрват ачещї дої кѣлѣторї дѣдѣрѣ фацъ.

Дѣдѣрѣ фацъ кѣ ел, фѣр' де асе авате о клїпїтѣ дела лїнеа пѣскїмватъ, че зрма... че се гѣчеще де пре зрма мерсѣлѣї лор асеменеа, дрепт шїї вѣртос.

Че фелїѣ дарѣ сѣнт ачещї пашї пѣтернїчї, карїї прїн мїжлокъл асѣлѣдерїлор, рѣсїпїрїлор патѣреї кѣлѣтореск тот сїгѣрї? тот ашезаці? тот лїнї?

Днпѣтѣпларе, вое орї зрсїтѣ, сѣпт талпа 'нфїератѣ а бѣрватѣлѣї шепте кѣ їе ешїте 'н афарѣ формѣазъ о крѣче:

Претѣтїндїнеа ласъ ачасть зрмъ де тречереа са. . .

Вѣзѣнд не мѣаоа вѣртоасъ шї лѣчїе ачесте зрме афѣнде, аї зїче, кѣ е о фацъ де марѣре сковїт де зп нїчор де аратъ.

Дар пѣтмаї декѣт о пѣнте фѣрѣ рѣ-вѣрсат зрмъ дѣпъ ачасть зї вѣлѣчедѣ. . .

Нѣнте сїнїстрѣ. . .

Ла лѣмїна орвїторѣї ресѣрѣндѣрї а нїелѣї се веде пѣстїл десѣлѣїндѣшїї алвїтеа нешѣрїнїтѣ сѣпт о кѣпѣлѣ повѣроасъ де зп мїерѣ аша трїст, кѣт се паре пегрѣ; стеле гѣлвїнїї се нїерд ка нїдѣ флѣтѣрї де арцінт днкїс, днтрѣ адѣкѣрїле ачещїї волте днѣнекѣсе.

Тѣчереа е солѣпъ... дар, еатѣ, кѣ де кѣтрѣ стрѣнтѣреа лѣї Берїнг о лѣмїнаре слаѣ се зѣреще не Орїзон.

О лѣминаре маї дѣлѣиѣ сѣдѣрѣкѣ, мѣ-
рѣе, ка чеаа, че се аратѣ дѣаїте де а рѣ-
сѣрѣ лѣна. . . апої, лѣміна ачаста крѣде рѣ-
зїнд, шї се колореазѣ кѣ зп рошѣ зшор.

Пре тѣте челеламте пѣрѣдї а черѣлѣї
дѣтѣперекѣ се 'ндоеце; де авїе алѣлѣ дѣ-
тїне ал дешертѣлѣї, чел пѣтаї — актѣм вѣ-
зѣт, се дѣстїаце де неагра волтїтѣрѣ а фїр-
таментѣлѣї.

Атѣнчї дѣ мїжлокѣл ачещїї дѣтѣне-
челї, с' азѣ сгомотѣрї кѣпѣвѣсе, стрѣїне.
Леаї зїче, кѣс сворѣл актѣшї — актѣшї по-
кнїторїѣ саѣ дѣнгрѣзїат ал зпор тарї пасерї
де нѣпте, кареле амедїте се тѣрѣе не пѣ-
стїѣ шї се ласѣ жос.

Дар нѣ се азѣе тѣкар зп дїпет.

Ачастѣ спаймѣ тѣтѣ, вестѣце апро-
шїереа зпѣїа дїп челе маї дѣпзїтѣре фѣпо-
мене, че ловеск кѣ гроазѣ тѣтѣ фїїнда 'п-
сѣфлѣцїтѣ, дѣла челе маї крапчѣене пѣлѣ
ла челе маї невѣтѣмѣтѣре . . . О азрорѣ
вореалѣ, зп спѣтакїѣ атѣт де потѣнос шї
аша адес дѣ дїнѣтѣрїле поларе, стрѣлѣнчї
фѣрѣ весте. . .

Пре орїзон се дѣлїнеазѣ о жѣтѣтат'
де глов де о лѣмінаре стрѣлѣчоасѣ, а кѣ-
рїеа вїе лѣмїнѣ погорѣндѣсе дѣчет-дѣчет,
се амѣстѣкѣ кѣ дѣтѣперекѣл зенїтѣлѣї прїп
о азреолѣ дѣ кїп де кѣркѣвѣѣ. Дїп їнїма
ачещїї ветрї орбїтѣре се 'нїаптѣ пѣтѣсѣра.
те колоне де лѣмїнѣ, каре рѣдїкѣндѣсе ла
дѣлѣдїтї пѣсте тѣсѣрѣ лѣмїнеазѣ черѣл,
пѣтѣжпѣтѣл, тарае. . . Атѣнчї рефлѣктѣрї
арзїнде ка де о апрїндере се алѣнекѣ не
пїеаоа пѣстїѣлѣї, рѣшеск вѣрѣвѣл мїерїѣ ал
тѣпдїмор гїедошї дїп Очѣапѣл поларїѣ, шї ко-
лореазѣ кѣ зп рошѣ трїст дѣпалтеле стѣлпчї
негре а амѣндѣрор контїнентелор.

Дѣпѣ че азѣ ажѣне ачастѣ рѣзїере пом-
поасѣ, азрора ворѣалѣ се 'пгѣлѣнї дѣчет-
дѣчет, вїїле еї лѣмїнѣрї се стїнсѣрѣ дѣтр'о
чадѣ лѣмїноасѣ.

Дѣп ачѣа клїпїтѣ, лавѣдѣ зпѣї сїпѣрат
ѣфект, адес дѣтр'ачѣсте дїнѣте, де шї дѣс-
пѣрѣдїтѣ де Сїверїа прїп лѣрѣдїмеа зпѣї брад
де тарае, латѣреа амерїканѣ се пѣрѣ де о-
датѣ аша де апрїпїатѣ, кѣт аї фї крѣзѣт,
кѣ се пѣте арѣлка о пѣнте дїнѣтр'о лѣте
дѣтрѣ чѣеалатѣ.

Атѣнчї дѣ мїжлокѣл авѣрѣлѣї стрѣвѣ-
зѣторїѣ шї мїерїѣ, че се 'птїндеа не амѣп-
доазѣ пѣтѣжпѣтѣрїле, доазѣ фїгѣрї де ом се
зѣрїрѣ.

Не латѣреа сїверїкѣ. . . зп вѣрѣват дѣ
дѣнѣнчї дѣтїндеа брадѣле кѣ о спрѣшѣне
де дѣспѣр неамѣсѣрат.

Не прѣмѣнторїѣл амерїкан, о фѣтее
тїнерѣ шї фрѣмоасѣ рѣспѣндѣеа дѣстѣлѣї
пѣтѣжпѣтѣрїат ал ачѣстѣї ом, арѣтѣндѣї че-
рѣл

Дѣп врео кѣтева сѣкѣнде, ачѣсте доазѣ
тарї фїгѣрї се дѣлїнеарѣ атѣт де гѣлѣнїї
шї авѣрѣсе ла челе маї де пре зрѣтѣ лѣмї-
нѣрї але азрорїї ворѣале.

Дар' чада дѣнгрѣшѣндѣсе дѣчет-дѣ-
чет, еле перїрѣ дїп окї дѣтрѣ 'пѣтѣперек.

Де зпде венѣеа ачѣсте доазѣ фїїнде, че
се дѣтѣжлѣеа аша сѣпт слѣїї поларї, ла
тарѣдїнеа лѣмїлор?

Чїне ера ачѣста доазѣ фѣпѣтѣрї, дѣтр'о
клїпѣ апрїпїате прїп о пѣлѣчїре 'пшѣлѣ-
тѣре, дѣсѣ, каре се пѣреа дѣспѣрѣдїте пѣн-
трѣ вѣчїе?

Дѣндрѣнтѣазѣ. Фоае Nr. 31 фац. 242,
кол. 1 рѣнд. 14 нї се наре, дѣ лок де: нї се
каре. — Фац. 243, кол. 1, рѣнд. 15 де сѣвтѣ),
дѣ лок де: де сѣвтѣ вре.